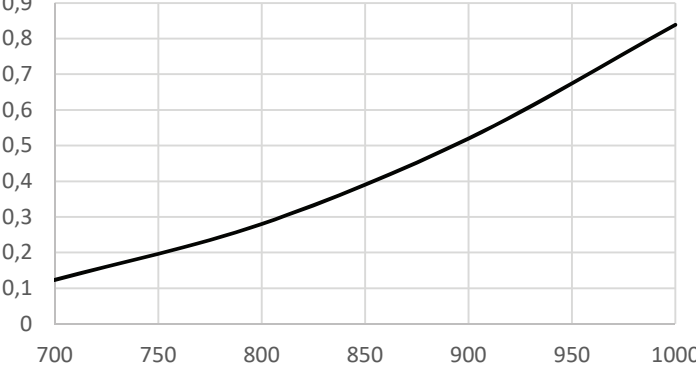

Sprawdzian 1. Rozwiązania i punktacja

Nr zad.	Rozwiązania i odpowiedzi	Punktacja	Liczba pkt.
1.	<p>I. x, y, z – liczba elektronów w atomach X, Y, Z $\begin{cases} x + 2y = 23 \\ 2x + y = 22 \end{cases}$ Po rozwiązaniu tego układu równań, mamy $x = 7, y = 8$. Aby znaleźć z należy rozwiązać równanie: $z + x + 3y = 84$ skąd $z = 53$. Wynika stąd, że $X = N, Y = O, Z = I$. Wzory substancji: $XY_2 = NO_2, X_2Y = N_2O, ZXY_3 = INO_3$</p> <p>II. <div style="display: flex; align-items: center; justify-content: center;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px 5px; margin: 0 5px;">↓↑</div> <div style="margin: 0 10px;">5s</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px 5px; margin: 0 5px;">↓↑</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px 5px; margin: 0 5px;">↑</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px 5px; margin: 0 5px;">↑</div> <div style="margin: 0 10px;">5p</div> </div> </p> <p>III. PRAWDA, FAŁSZ, PRAWDA, FAŁSZ</p>	<p>I. Metoda rozw. – 1 pkt Obliczenia i wynik – 1 pkt</p> <p>II. – 1 pkt III. – 1 pkt</p>	4
2.	<p>I. Ustalanie symbolu pierwiastka X. Kąt $109^{\circ}28'$ wskazuje na istnienie 4 atomów tlenu i hybrydyzację sp^3, czyli ogólny wzór anionu. Masę molową atomu centralnego X obliczamy ze wzoru: $\frac{4 \cdot 16}{M_X + 4 \cdot 16} = 0,4604$ $M_X = 75 \text{ g} \cdot \text{mol}^{-1}$ Wynika stąd, że $X = As$</p> <p>Obliczanie zawartości procentowej pierwiastka X w drugim anionie reszty kwasowej. Kształt piramidy trygonalnej świadczy o obecności 3 atomów tlenu w anionie, czyli XO_3^{3-}. $\%As = \frac{75}{75 + 3 \cdot 16} \cdot 100\% = 60,98\%$ Wzory kwasów: H_3AsO_4, H_3AsO_3.</p> <p>II. Równanie połówkowe reakcji utleniania: $H_2O + AsO_3^{3-} \rightarrow AsO_4^{3-} + 2H^+ + 2e^-$ Równanie połówkowe reakcji redukcji: $2e^- + 2H^+ + H_2O_2 \rightarrow 2H_2O$ Zbilansowane równanie reakcji: $AsO_3^{3-} + H_2O_2 \rightarrow AsO_4^{3-} + H_2O$</p>	<p>Za każdy podpunkt – 1 pkt</p>	2
3.	<p>I. Obliczanie względnego nadmiaru lub niedomiaru x fosforu względem siarki: $\frac{m_{P_4} + x}{m_S} = \frac{M_{P_4}}{10 \cdot M_S}$ $\frac{25 \text{ g} + x}{75 \text{ g}} = \frac{124}{10 \cdot 32}$ Po rozwiązaniu otrzymujemy, że $x = 4,0625 \text{ g}$. Oznacza to, że aby uzyskać mieszaninę stechiometryczną należałoby dodać 4,0625 g fosforu. Wniosek: fosfor zastosowano w niedomiarze.</p> <p>Obliczanie względnego nadmiaru lub niedomiaru y siarki względem fosforu: $\frac{m_{P_4}}{m_S + y} = \frac{M_{P_4}}{10 \cdot M_S}$ $\frac{25 \text{ g}}{75 \text{ g} + y} = \frac{124}{10 \cdot 32}$ Po rozwiązaniu otrzymujemy, że $y = -10,484 \text{ g}$. Oznacza to, że aby uzyskać mieszaninę stechiometryczną należałoby ująć 10,484 g siarki. Siarkę zastosowano w nadmiarze w stosunku do fosforu.</p>	<p>Za każdy podpunkt – 1 pkt</p>	2

	II. Hybrydyzacja orbitali fosforu sp^3 .		
4.	<p>$\text{Na}_2\text{SO}_4 \cdot 10\text{H}_2\text{O}$ – hydrat 1 $\text{Na}_2\text{SO}_4 \cdot 7\text{H}_2\text{O}$ – hydrat 2</p> <p>Ułamek masowy bezwodnej soli w hydratách wyrażają wzory:</p> $w_{h_1} = \frac{M_s}{M_{h_1}} = \frac{142}{322} = 0,44$ $w_{h_2} = \frac{M_s}{M_{h_2}} = \frac{142}{268} = 0,53$ <p>gdzie: M_s – masa molowa bezwodnej soli, M_{h_1}, M_{h_2} – masy molowe hydratów. Stężenie procentowe c_p nasyconego roztworu Na_2SO_4 nie zależy od tego, z jakiego hydratu go otrzymano:</p> $c_p = \frac{S_{h_1} \cdot w_{h_1}}{S_{h_1} + 100 \text{ g}}$ $c_p = \frac{S_{h_2} \cdot w_{h_2}}{S_{h_2} + 100 \text{ g}}$ <p>czyli</p> $\frac{S_{h_1} \cdot w_{h_1}}{S_{h_1} + 100 \text{ g}} = \frac{S_{h_2} \cdot w_{h_2}}{S_{h_2} + 100 \text{ g}}$ <p>gdzie: S_{h_1}, S_{h_2} – rozpuszczalności hydratów. $\frac{60,8 \cdot 0,44}{160,8} = \frac{S_{h_2} \cdot 0,53}{S_{h_2} + 100 \text{ g}}$</p> <p>Po rozwiązaniu otrzymujemy $S_{h_2} = 45,75 \text{ g}$.</p>	Metoda – 1 pkt Obliczenia i wynik – 1 pkt	2
5.	<p>A. I, II, V B. $\text{NaH} + \text{HF} \rightarrow \text{NaF} + \text{H}_2$</p>	Za każdy podpunkt – 1 pkt	2
6.	<p>I. NO_2^+ Uzasadnienie: cząstka składa się z atomów o najwyższych elektroujemnościach spośród przedstawionych i jest jonem dodatnim. II. Działanie katalizatora jest możliwe dzięki nieobsadzonemu orbitalowi $3p_z$ na atomie glinu, który bierze udział w tworzeniu wiązania koordynacyjnego z anionem fluorowca. III. $\begin{array}{c} \text{CH}_3-\text{C}^+ \\ \\ \text{O} \end{array}$ CH_3CH_2^+, Cl^+, Br^+, H^+</p>	Za każdy podpunkt – 1 pkt	3
7.	<p>I. Dzieląc pierwsze równanie przez drugie otrzymamy: $\frac{v}{0,5v} = \frac{0,02^x \cdot 0,04^y}{0,02^x \cdot 0,01^y}$ $2 = \frac{0,04^y}{(0,01)^y}$ $2 = 4^y$ $y = 0,5$ Dzieląc pierwsze równanie przez trzecie: $\frac{v}{3v} = \frac{0,02^x \cdot 0,04^y}{0,06^x \cdot 0,04^y}$ $\frac{1}{3} = \frac{0,02^x}{(0,06)^x} \cdot \frac{0,04^{0,5}}{(0,04)^{0,5}}$ $x = 1$ Odpowiedź: $x = 1$, $y = 0,5$, $r = 1,5$</p>	<p>I. Metoda – 1 pkt Obliczenia i wynik – 1 pkt II. – 1 pkt</p>	3

	<p>Równanie kinetyczne: $v = k [\text{H}_2] \cdot [\text{Br}_2]^{0,5}$</p> <p>II. $\frac{v_2}{v_1} = \frac{k \cdot 16[\text{H}_2] \cdot (16[\text{Br}_2])^{0,5}}{k [\text{H}_2] \cdot [\text{Br}_2]^{0,5}}$</p> $\frac{v_2}{v_1} = 64$ <p>Szybkość reakcji wzrosła 64 razy.</p>		
8.	<p>I. Zakładamy, że mieszanina substratów składa się z 1 mola CO_2 i 1 mola H_2. Bilans liczby moli dla reakcji: $n_{\text{CO}_2} = 1 - y$ $n_{\text{H}_2} = 1 - y$ $n_{\text{CO}} = y$ $n_{\text{H}_2\text{O}} = y$ $K_c = \frac{[\text{CO}] \cdot [\text{H}_2\text{O}]}{[\text{CO}_2] \cdot [\text{H}_2]} = \frac{n_{\text{CO}} \cdot n_{\text{H}_2\text{O}}}{n_{\text{CO}_2} \cdot n_{\text{H}_2}}$ $K_c = \frac{y^2}{(1 - y)^2}$ Pierwiastkując stronami to wyrażenie otrzymamy: $\sqrt{K_c} = \frac{y}{1 - y}$ lub $-\sqrt{K_c} = \frac{y}{1 - y}$ Wynika stąd, że: $y = \frac{\sqrt{K_c}}{\sqrt{K_c} + 1}$ $y = \frac{\sqrt{K_c}}{\sqrt{K_c} - 1}$ Ponieważ $0 \leq y \leq 1$, sens fizyczny ma tylko pierwsze rozwiązanie. $y = \frac{\sqrt{1,662}}{\sqrt{1,662} + 1} = 0,563$</p> <p>II. Bilans materiałowy: $n_{\text{CO}_2} = 1 - x$ $n_{\text{H}_2} = 2 - x$ $n_{\text{CO}} = n_{\text{H}_2\text{O}} = x$ $x = 0,818$ mola W stanie równowagi znajduje się: $n_{\text{CO}_2} = 1 - 0,818 = 0,182$ mola $n_{\text{H}_2} = 2 - 0,818 = 1,182$ mola $n_{\text{CO}} = n_{\text{H}_2\text{O}} = 0,818$ Stała równowagi wynosi wówczas: $K_c = \frac{0,818^2}{0,182 \cdot 1,182} = 3,1$ Stała równowagi odpowiada temperaturze ok. 1500 K.</p>	<p>I. Wyprowadzenie wzoru – 1 pkt Wykonanie obliczeń – 1 pkt</p> <p>II. Metoda – 1 pkt Obliczenia i wynik – 1 pkt</p>	4

9.	<p>I.</p> <p>II.</p> <p>A. – wzrost, B. – spadek, C. – endotermicznym, D. – nie wpłynie na wydajność, E. – wzrost szybkości.</p>	Za każdy podpunkt – 1 pkt	2
Razem			24